

**MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ, ZAHRADNICKÁ FAKULTA,
VALTICKÁ 337, 691 44 LEDNICE**

Ústav biotechniky zeleně

ODBORNÉ STANOVISKO

- Předmět zpracování:** Alej na ulici Masarykova
- Účel zpracování:** Odborné stanovisko ke zpracovaným posudkům a návrhu na obnovu
- Objednatel:** Statutární město Liberec, Odbor správy veřejného majetku,
nám. Dr. E. Beneše, 460 59 Liberec 1
- Zpracovali:** Ing. Pavel Bulíř, Ph.D.
doc.Ing. Pavel Šimek, Ph.D. – spolupráce (vedoucí pracoviště)
- Datum zpracování:** 28. 07. 2013

Toto stanovisko obsahuje 11 stran textu a jednu stranu přílohy – fotodokumentaci. Objednateli se předává ve dvou vyhotoveních, jedno vyhotovení archivuje zpracovatel.

A. Analyzované podklady

- 1) Wach, M.: Vyhodnocení zdravotního stavu, perspektivy a provozní bezpečnosti VKP „Alej Masarykova“ v Liberci, 9-10/2012
- 2) Analýza stavu stromů, ulice Masarykova, Liberec, Rosice: Safe Trees s. r. o., 10/2012
- 3) Kolařík, J.: Znalecký posudek č. 141-1615/12 (Zhodnocení provozní bezpečnosti šesti stromů rostoucích v Liberci na ulici Masarykova pomocí přístrojové metody – tahových zkoušek), 11/2012
- 4) Návrh obnovy lipové aleje na tř. Masarykova, Liberec, Technická zpráva, Praha: Jena s.r.o., 12/2012
- 5) Brychtová, J.: Masarykova ulice v Liberci – Posouzení návrhu obnovy lipové aleje z hlediska kvality veřejného prostoru, 06/2013

B. Literární a terénní podklady

- 1) Terénní šetření a fotodokumentace ze dne 01.07.2013.
- 2) Pejchal, M.: Arboristika I.: Obecná dendrologie 1. vyd. Mělník: Vyšší odborná škola zahradnická a střední zahradnická škola, 2008, 168 s.
- 3) Kavka, B.: Sadovnická dendrologie I. - Listnaté stromy. Brno: Eden, 1995.
- 4) Roloff, A. et Bärtels, A.: Flora der Gehölze. Stuttgart: Ulmer, 2006, 844 s.
- 5) Harris, R.W.-Clark, J.R. et al.: *Arboriculture - Integrated Management of Landscape Trees, Shrubs and Vines*. London: Prentice Hall, 1999, 687 s.
- 6) Lonsdale, D. (ed.): *The Principles of Tree Hazard Assessment and Management – Research for Amenity Trees no. 7*, London: TSO, 2006, 388 s.
- 7) Roloff, A.: *Kronenarchitektur als Zeichen der Baumvitalität bei Laubbäumen*. Das Gartenamt 38, 1989.
- 8) Standard péče o přírodu a krajinu: SPPK A02 002, Praha: AOPK ČR, 2012.
- 9) Mattheck, C. et Breoler, H.: *The Body Language of Trees. Research for Amenity Trees no. 4*, London: TSO, 2003, 239 s.

C. Nález

Za účelem maximálně objektivního posouzení dokumentů uvedených v části A bylo zpracovatelem tohoto stanoviska provedeno vlastní terénní šetření (B.1). Na místě samém tak byly za použití relevantních literárních zdrojů a oborových nástrojů (B.2-B.9) ověřeny doporučení a závěry prezentované v A.1-A.5.

V terénu zaznamenané podstatné skutečnosti popisující aktuální stav aleje, včetně s ní spojené interakce jsou zaznamenány v následujících bodech:

- alej představuje v rámci širšího centra města Liberce jednoznačně nejvýznamnější liniový vegetační prvek, zasazený do reprezentativní rezidenční zástavby z přelomu 19. a 20. století. Současně lemuje a prostorově formuje důležitou komunikační spojnicí jádra města s areály zoologické a botanické zahrady, bývalého Výstaviště, ale i významnými budovami Muzea či Galerie (býv. Městských lázní) – tvoří centrální a hojně využívanou městskou promenádu,
- alej je jakýmsi přirozeným „zeleným mostem“, který spojuje plochy zeleně na úpatí Jizerských hor s historickým centrem města,
- alej je součástí Městské památkové zóny a je registrována jako Významný krajinný prvek,
- aktuální funkční a biologický stav aleje jako celku lze, s ohledem na reálný kontext dopravní zátěže a soubor spolupůsobících obecných negativních městských faktorů, jakož i dosavadní úroveň péstební péče, hodnotit i s přihlédnutím fyziologickému věku většiny jedinců jako dobrý – umožňující její další existenci.
- na základě vizuálního posouzení (B.1) stavu jednotlivých stromů lze konstatovat že:
  - 1) odhadem 90% jedinců vykazuje, s ohledem na situační kontext a reálný vývoj péstební péče v čase, velmi dobré, respektive nadprůměrné projevy fyziologické vitality tj. životaschopnosti (B.2, B.7). Na uvedených stromech nejsou patrné symptomy prosychajících korun ani další obvyklé projevy spojené s nadměrným poškozením kořenové zóny při stavební činnosti (B.2, B.5, B.6), Bazální části kmenů ani kořenové náběhy těchto stromů nevykazují známky závažnějšího mechanického poškození a jsou prosté přítomnosti plodnic či známek působení dřevních patogenů. Stromy tedy nevykazují relevantní a vizuálně zjistitelné symptomy odkazující na nepřiměřené narušení jejich stability v bazální části – určující náchylnost stromu k možnému selhání vylomením či vyvrácením,
  - 2) charakteristické reakce (symptomy) závažného poškození stromů, zejména skrze narušení jejich kořenů ve vzdálenější i nedávné minulosti vykazují skrze projevy celkové vitality (zohledňuje fyziologickou a biomechanickou složku = vychází z její horší části) 2 stromy rostoucí před vchodem do bývalého areálu Výstaviště (napadené dřevními patogeny) a 2 stromy v předprostoru právě rekonstruované budovy bývalých Městských lázní,
  - 3) odhadem 20% jedinců vykazuje z pohledu hodnocených biomechanických vlastností (vyjadřujících biomechanickou vitalitu = zdravotní stav) významnější nedostatky ve stabilitě zakotvení nebo nosnosti relevantních struktur tj. jsou u nich přítomna zejména zanedbaná (rozvinutá) tlaková, kodominantní, eventuelně kyticová větvení, zarůstající borka apod. (B.2, B.5, B.6, B.9). Tyto stromy jsou bez stabilizace a důkladného zhodnocení přirozeně náchylnější k možnému selhání – zlomům či rozlomením. Zdaleka ne všechny uvedené stromy však vyžadují skrze dynamiku vývoje uvedených handicapů a vad, i s ohledem na jejich dimenze, či dimenze rozhodných zatěžovaných částí akutní péstební zásah (zejména vazby),
- s výjimkou segmentu aleje mezi ulicemi Škroupova a Fibichova (ZOO) působí alej jako celek dosud homogenně. Přítomny jsou zde pouze ojedinělé mezery po

odstraněných stromech. V problematickém úseku Škroupova-Fibichova (ZOO), je alej asi nejvíce poznamenána dopravní zátěží. Schází zde nejvíce stromů a zbývající stromy jsou současně nejvíce nevyrovnané, a to jak po stránce velikostní (prostorové), tak po stránce sledovaných kvalitativních parametrů. Zvýšenou mezernatost a kvalitativní nevyrovnanost vykazuje také segment aleje od průmyslové školy po ul. Vítězná (po pravé straně z centra),

- po stránce druhového složení je přibližně z 65% alej složena z taxonu *Tilia euchlora*. Zbývající podíl je tvořen taxonem *Tilia cordata*. Oba citované druhy jsou v aleji nepravidelně promíchané. Celkový vizuální charakter aleje je udáván lípou zelenou (*Tilia euchlora*). Z pohledu celkové vitality (zohledňuje fyziologickou a biomechanickou složku = vychází z její horší části) je zjevně problematičtější taxonem lípa srdčitá (*Tilia cordata*), jejíž zejména fyziologická vitalita je nápadně horší (propad listů, malolistost, malformace větvení). Uvedená lípa je zjevně stresována působením posypových solí a zpětným tepelným vyzařováním zpevněných ploch. Exempláře lípy zelené mají vesměs menší dimenze kmenů a jsou štěpovány u báze,
- odhadem 90% stromů v aleji roste v zatravněném, pravidelně sečeném travnatém pásu, z toho cca 50% stromů v pásu širším než 3m, zbývající v pásu zhruba 1,5-2m širokém. Pouze v předprostoru ZOO a u bývalých Městských lázní rostou stromy v ploše zadlážděné, případně nadměrně zhutněné sešlapem (prakticky bez vegetačního pokryvu),
- pohledem dendrologického potenciálu a budoucí perspektivy jde o vegetační prvek, který se z hlediska naplňování krajinářskou architekturou vetknutých funkcí nachází mírně za hranicí svého optima. Pro zajištění jeho dalšího uspokojivého a bezpečného existence jsou nutné odborně vedené plánové zásahy.

D. Odborné stanovisko

Primárním účelem tohoto stanoviska je nezávislé posouzení materiálů dotýkajících se existence, respektive způsobu obnovy lípové aleje při ulici Masarykova, nacházející se v širším centru města Liberce.

Za účelem analýzy, celkového zhodnocení zdravotního stavu, perspektivy a zvláště pak provozní bezpečnosti stromů v dotčené aleji byly zpracovány dokumenty A.1, A.2 a A.3. Vedle rozborů stavu jednotlivých stromů a aleje jako celku představují tyto materiály i doporučený rozsah a zaměření péstebních opatření. Na základě konečných závěrů těchto odborných vyjádření byl následně zpracován návrh na kompletní obnovu aleje, který zpracovala f. Jena s.r.o. (A.4). Posouzení zmiňovaného návrhu obnovy z pohledu spojených změn v kvalitě veřejného prostoru poté dokladuje posudek označený jako A.5.

Jednotlivé materiály jsou níže konfrontovány, a to jednak se skutkovou podstatou zaznamenanou a shrnutou v části C.- Nález, a dále pak s relevantními oborovými nástroji a zdroji informací (B.2-B.9), a rovněž odbornými názory zpracovatele tohoto stanoviska. Nejprve jsou vždy shrnuty nejdůležitější výstupy, které jsou následně komentovány.

Zdroj A.1.

Nález:

- podrobně dokumentuje historický vývoj aleje,
- předkládá poměrně detailní informace o průběhu rekonstrukce ulice Masarykova na počátku 90let a jejím vlivu na předmětnou alej,
- jednotlivé stromy hodnotí modifikovanou verzí metodiky vizuálního hodnocení stromů zaměřenou na provozní bezpečnost. Hodnotí následující atributy: taxon, průměr kmene, výšku stromu, průměr koruny, stáří, vitalitu, stabilitu (odolnost stromu proti vyvrácení, rozlomení koruny a zlomu kmene) a perspektivu. Následně ke každému jedinci navrhuje pěstební zásah, eventuelně přikládá písemnou poznámku,
- součástí posudku není fotodokumentace,
- používá vlastní evidenční čísla stromů,
- definované pěstební zásahy (řezy), vychází z dokumentu B.8,
- předkládá výsledky hodnocení, které interpretuje podle stáří, perspektivy, stability a konečně následně kvantifikuje rozsah navržených pěstebních zásahů.

Stanovisko:

- po odborné stránce použitá metodika postrádá vlastní detailní hodnocení zdravotního stavu. Vybrané parametry zdravotního stavu (biomechanické vitality) jsou zde smíšeny s hodnocením stability, což je postup velmi nestandardní. Z pohledu krajinářské architektury schází komplexní hodnotící atribut sadovnická hodnota. Zvolená metodická kategorizace atributu perspektivy je chybně nastavená.
- po věcné stránce do písemné části metodiky nepatří celá část historie poškození stromů a spojené důsledky,
- autor v aleji vůbec nedeterminoval taxon *Tilia euchlora*, ačkoliv tvoří takřka 65% jedinců, a svými fyziognomickými i užitnými (ale i biomechanickými) vlastnosti se nápadně odlišuje od *Tilia cordata* (B.3, B.4),
- výsledky vlastního terénního hodnocení jednotlivých atributů neodpovídají významově hodnotám jednotlivých kvalitativních kódů (standardům používaným v krajinářské architektuře, potažmo arboristice) – např. vitalita je hodnocena o 1-2 bonitní stupně hůře než je skutečnost (B.2, B.7), zcela nepochopen zůstal atribut fyziologické stáří, který ve většině případů neodpovídá realitě (B.1, B.3) – zcela jednoznačně se nejedná o dospívající jedince, což v jiné části svého vyjádření potvrzuje i autor sám, když popisuje historický vývoj aleje. Rovněž hodnocení perspektivy a stability stromů je v kontextu s realitou (B.1) i relevantními zdroji (B.5, B.6) vesměs chybné,
- navržená pěstební opatření v kontextu s reálným stavem (B.1) neodpovídají významově B.8 (zejména bezpečnostní řez) ani skutečné potřebě na zajištění budoucí perspektivy a bezpečnosti aleje. Navržené obvodové redukce jsou ve většině případů nesystémové a chybné – smysl mají dílčí symetrizace korun. Vazby jsou autorem navrhovány prakticky na každé mohutnější rozvětvení (bez ohledu na dimenze a charakter větvení – tlakové, tahové). Realizací autorem

- navržených pěstebních opatření by nedošlo k proklamovanému zlepšení stavu, ale naopak stromy by byly nad rámec nutnosti poškozeny,
- na podkladě shora uvedených skutečností jsou i souborné výsledky hodnocení a jejich interpretace zavádějící,
  - v obecné i metodické části autor opisuje stati z učebnic a jiných dobových materiálů aniž by prezentované skutečnosti uvedl do reálných souvislostí nebo je prakticky dokladoval. Současně se přitom interpretačně dopouští řady chyb, když bez hlubšího prověření v terénu obecně přejímané (polo)pravdy neopodstatněně paušalizuje a nadsazuje.

Na základě všech shora uvedených skutečností nelze uvedený dokument považovat za odborně relevantní, fundovaný a hodnověrný, třebaže skrze podrobný historický rozbor přináší mnohé zajímavé informace.

Zdroj A.2.

Nález:

- nezabývá se historickým vývojem aleje,
- předmětem dokumentu je zevrubný rozbor fyzického biologického stavu jednotlivých stromů v aleji se zaměřením na jejich provozní bezpečnost,
- nezabývá se alejí z pohledu jejích dalších funkcí a interakcí, nehodnotí ji jako jeden funkční prvek,
- jednotlivé stromy hodnotí více méně standardní verzí metodiky vizuálního hodnocení stromů rostoucích mimo les – opět se zaměřením (modifikací) na stabilitu jedinců a jejich provozní bezpečnost. Hodnotí následující atributy: taxon, průměr kmene, výšku stromu, spodní okraj koruny, průměr koruny, fyziologické stáří, perspektivu, vitalitu, stabilitu (odolnost stromu proti rozlomení koruny a zlomu kmene) a zdravotní stav. Následně ke každému jedinci navrhuje vhodnou technologii pěstebního zásahu, uvádí frekvenci opakování tohoto zásahu, jeho naléhavost a přikládá písemné poznámky,
- součástí studovaného materiálu není fotodokumentace, pouze mapová příloha s evidenčními čísly stromů,
- používá evidenční čísla stromů z dendrologického průzkumu zpracovaného f. Jena v roce 2002,
- definované pěstební zásahy (řezy), vychází z dokumentu B.8,
- u staticky významného (prokazatelného) počtu jedinců doporučuje za účelem posouzení jejich odolnosti proti vývratu realizaci přístrojového testu – tahových zkoušek (v tabulkovém zpracování výsledků jsou někteří jedinci vytipováni),
- předkládá souhrnné přehledy navržených ošetření podle různých kritérií (typu zásahu, jeho naléhavosti atd.),
- schází úhrnná interpretace výsledků dendrologického potenciálu aleje z pohledu její biologické a funkční perspektivy.

Stanovisko:

- metodiku použitou pro vizuální hodnocení lze pro daný účel považovat za vhodnou,
- výsledky vlastního terénního hodnocení jednotlivých stromů, tedy hodnoty jednotlivých atributů, odpovídají až na výjimky reálné skutečnosti (B.1), a jsou v souladu s oborovým chápáním dané problematiky (B.5, B.6, B.7). Dílčí nepřesnosti jsou patrné u parametru fyziologické vitality, což je pravděpodobně způsobeno méně vhodnou dobou šetření pro objektivní zjišťování uvedeného atributu (zejména jde o malolistost pozorovatelnou u *Tilia cordata*),
- navržená pěstební opatření (řezy) v kontextu s reálným stavem (B.1) odpovídají významově B.8 a vesměs i potřebami reálným požadavkům na zajištění uspokojivé míry stability stromů a současně funkčnosti přilehlých ploch a zařízení. Opatření svým rozsahem respektují biologické možnosti (potřeby) stromů. Oproti tomu odhadem až 1/4 navržených vazeb byla shledána jako aktuálně nadbytečných (zejména skrze dimenze jištěných os nebo skrze reálný přírůst stromů a současný stav tlakových větvení např. č. 20, 37, 82 apod.),
- realizaci navržených opatření je možné rozložit v čase.

Zpracovaný rozbor a návrh stabilizačních pěstebních opatření respektuje aktuální stav jednotlivých stromů a potřeby na zajištění akceptovatelné úrovně provozní bezpečnosti. Realizací uvedených opatření nedojde k nadměrnému poškození stromů a současně budou podpořeny, respektive zvýrazněny některé další (kompoziční, estetické) funkce aleje jako celku.

Zdroj A.3.

Nález:

- dokument prověřuje statické poměry šesti vybraných stromů přístrojovou metodou tahových zkoušek (SIM), přičemž volně navazuje na doporučení dokumentu A.2,
- do hodnoceného vzorku byly vybrány stromy č. 2,4,10 a 31 v úseku Škroupova-Fibichova a dále pak stromy č. 84 a 88 v úseku Vítězná- Škroupova. Všechny vybrané stromy rostou po pravé straně komunikace (ve směru z centra). Jejich číslování je v souladu s A.2,
- do hodnocení nebyly zařazeny stromy navrhované k danému způsobu prověření v dokumentu A.2 (např. č.73, 103),
- uvedenému způsobu hodnocení nepředcházelo bližší ohledání jejich stanoviště,

- v souladu s vytčenými kritérii je závěrem vyhodnoceno 5 jedinců jako nestabilních (vyžadujících stabilizační zásah nebo odstranění) a 1 jedinec (č. 2) jako dostatečně stabilní,
- na podkladě uvedeného závěru je následně celé stromořadí charakterizováno jako nestabilní (za zenitem své existence), a je doporučena jeho komplexní obnova formou obnovních celků,
- hodnocené stromy jsou fotograficky dokladovány.

Stanovisko:

- zvolená metoda přístrojového hodnocení stability stromů je relativně novou a vyvíjející se metodou, která za pomoci simulované zátěže a modelových vstupních parametrů dovoluje mapovat (simulovat) pravděpodobnou míru stability stromů za definovaných podmínek. Svým pojetím (nastavením vstupních výpočtových hodnot) je však určena především pro hodnocení soliterně rostoucích stromů. Stromy rostoucí v zápoji či aleji jsou při hodnocení handicapovány (což není nikde uvedeno ani zohledněno). I v zahraničí je skrze obtížně objektivizovatelné výstupy považována za metodu doplňkovou a zpřesňující (nikoliv rozhodující), jejíž výstupy by měly být věcně korigovány metodami dalšími (vizuálními, případně přístrojovými – B.6, B.9).

Pozn.: do hodnocení podle uvedené metody vstupuje řada velmi těžko objektivně postihnutečných jevů a skutečností (stav prostředí, stanoviště, vady a nedokonalosti v architektuře jedince apod.), které do značné míry zkreslují konečné výstupy. O míře nepřesnosti svědčí i sama nadsazená hranice, která je metodou požadována jako minimální pro stabilního jedince (činí 150%),

- posudkem představené výstupy a závěry nejsou v uvedeném duchu dostatečně a přesvědčivě korigovány a objektivizovány. Podobně nejsou specifikovány a osvětleny kvalitativní hodnotící meze,
- počet hodnocených stromů tvoří statisticky neprůkazný vzorek. Samotný výběr stromů není dostatečně komentován, je nejasný a nekonceptní (nehodnotí ani doporučené stromy A.2, nereprezentuje stanovištně charakteristické segmenty a problémy v aleji apod.),
- svými závěry jde proti závěrům a doporučením v dokumentu A.2, jehož je rovněž zpracovatelem.

S ohledem na shora uvedená fakta, nelze zpracovaný posudek považovat za objektivní a dostatečně odborně přesvědčivý a transparentní, zvláště ve vztahu k naznačenému zobecnění podstatně složitější problematiky a navrhovanému rozsahu doporučovaného zásahu.

Zdroj A.4.

Nález:

- prezentován je návrh možné obnovy aleje jako celku,
- návrh vychází ze syntézy závěrů a doporučení materiálů A.1, A.2 a A.3, a počítá pouze s kompletní obnovou předmětné aleje, případně rozfázovanou do navržených tří samostatných etap,
- vlastní návrh technologie obnovy aleje je členěn na část kácení, přesadby, návrh výsadeb a jejich zajištění (dokončovací a rozvojová péče). Dále jsou uvedeny nezbytné bilance a výkazy výměr, které jsou členěny po navržených etapách,
- hodnocená alej je fotograficky dokladována.

Stanovisko:

- navržený způsob komplexní obnovy aleje jako celku představuje jednu z možných cest její stabilizace, nikoliv cestu jedinou možnou,
- při konečné volbě uvedeného způsobu obnovy aleje se jako výhodnější oproti jednorázové obměně stromů jeví její úseková etapizace,
- zvolené techniky a technologie odpovídají odborným zvyklostem (B.2, B.5),
- v kontextu se zjištěnými skutečnostmi (B.1, C) a relevantními dokumenty (B.2, B.3) se při uvedené obnově nejeví jako vhodné použití taxonu *Tilia cordata* 'Greenspire', a to především s ohledem na:
  - 1) tvar a velikost koruny (kolize s infrastrukturou x celkový budoucí vzhled),
  - 2) charakter větvení (náklonnost k nasazování větví v ostrých úhlech a vzniku kodominancích a tlakových vidlic - B.6),
  - 3) nižší tolerance taxonu k působení posypových solí a zpětnému tepelnému vyzařování (viz. část C),
  - 4) nedostatečné prověření vlastností zvolené odrůdy v kontextu s „drsnějším“ klimatem dané lokality
- pro případnou obnovu by měl být proto preferován v čase a lokalitě prověřený taxon *Tilia euchlora*,
- s ohledem na faktor ujmavosti a technologickou náročnost řešení obnovy se jako ekonomicky i pěstebně výhodnější doporučuje použití menší kategorie výpěstku (16-18, eventuelně 14-16),
- při výsadbě by měla být rovněž zajištěna ochrana báze kmenů, proti poškození sekačkami
- instalace závlahových sond v zatravněných pásích se oproti tomu jeví jako nadbytečná.

Představený způsob obnovy reprezentuje v daných souvislostech jednu z možných metod stabilizace aleje. S dílčími, shora uvedenými výhradami ji lze hodnotit jako metodu proveditelnou, i když v daných souvislostech spíše krajní. Zvolený způsob obnovy zcela neodráží skutečný stav aleje a její reálnou perspektivu. Bez vlastních seriózních rozborů a analýz aleje jako celku zpracovatel vychází převážně z interpretačně nepřesvědčivých a poněkud nekoncepčně zpracovaných dokumentů.

Zdroj A.5.

Nález:

- materiál hodnotí pouze navržený způsob obnovy (A.4), a to v kontextu s potenciálními změnami v kvalitě veřejného prostoru (zaznamenány jsou širší vztahy, kulturně historické, prostorové, přírodní a estetické souvislosti spojené s existencí aleje v dané urbánní osnově),
- údaje o kvalitativním stavu současné aleje přebírá ze zdroje A.4, podobně jako údaje spojené s průběhem obnovy a novými výsadbami,
- hodnocený prostor je fotograficky dokladován.

Stanovisko:

- s naznačenými funkcemi i rolí aleje v dotčeném urbánním prostoru lze souhlasit, podobně jako s obecně formulovanými závěry dotčeného posudku a se skutečností, že alej nelze vydělit z kontextu celé ulice a posuzovat ji zvlášť, či dokonce jen skrze jednotlivé stromy,
- posudek hodnotí pouze dopady a vliv realizace jednoho z možných způsobů obnovy (A.4) se všemi jeho klady a zápory - viz. hodnocení zdroje A.4. V souladu se zadáním objednatele nejsou hodnoceny a srovnány alternativní přístupy,
- mnohé údaje dotýkající se fyzického stavu aleje a vlastního návrhu obnovy vegetačních prvků jsou nekriticky přejímány z původního zdroje, a to včetně problematických pasáží (výběr taxonu, predikce vývoje mladých jedinců na daném stanovišti, způsob zapěstování ve vztahu k existující infrastruktuře - pozn. stromy bude nutno vyvětňovat i po případné komplexní rekonstrukci apod.), což je pravděpodobně dáno oborovou specializací zpracovatele.

Zpracovaný posudek vcelku objektivně hodnotí roli a význam dotčené aleje pro daný veřejný prostor i význam jednorázové komplexní obnovy. Skrze výchozí zadání však neumožňuje podstatné srovnání s alternativními obnovnými postupy, zvláště za situace, kdy se navržený způsob obnovy z pohledu reálného stavu aleje jeví jako krajní. Poněkud nekriticky a jednostranně vyznívají interpretace údajů v části dotýkajících se vlastních biotechnických opatření.

E. Závěr

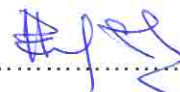
S ohledem na zjištění (C) a rozbor (D) učiněné zpracovatelem tohoto vyjádření je možné konstatovat, že hodnocená **alej je dosud pěstebně perspektivní**, ačkoliv se jako celek již nachází mírně za hranicí svého optima.

Ze zkoumaných dokumentů je zřejmé, že řada zásahů, které proběhly v její větší, někdy menší blízkosti nebyla v souladu se systémy péče o vegetační prvky a řadu jedinců nepochybně poškodila. Navzdory tomu nelze tato poškození chápat příliš zjednodušeně a paušálně, skrze extrémní stavy vybraných jedinců. V systémech péče o stromy v alejích měst je totiž v důsledku nutnosti péče o technickou infrastrukturu reálně uvedeným nebo obdobným způsobem poškozena většina středněvěkých a starších výsadeb. Přesto tyto stromy přináší soubor benefitů a v našich městech o ně pečujeme. Je tedy kompetencí smysluplné a fungující správy a péče o vegetační prvky, aby vhodnými metodami zajistila bezpečnou existenci stromů či jejich kompozičních celků ve městech, a to i v souladu s dalšími požadavky, které jsou na ně kladeny.

S ohledem na reálně zjištěný stav aleje lze doporučit následující opatření:

- 1) po dílčích korekcích realizovat soubor navržených pěstebních opatření uvedených v dokumentu A.2, který zajistí další a v mezích bezpečnosti přijatelnou existenci aleje a prodlouží její životnost o dalších zhruba 15-20 let,
- 2) jednorázovou komplexní obnovu doporučujeme realizovat po uplynutí naznačeného období životnosti současné aleje. V daném období lze očekávat rovněž požadavky na obnovu či další rekonstrukce inženýrských sítí, povrchů komunikací a další infrastruktury. Uvedená opatření lze tedy v daném čase realizovat souběžně a tím podstatně snížit technickou a ekonomickou náročnost navrhované obnovy stromořadí. Z pohledu nově založeného stromořadí bude rovněž takový zásah dlouhodobě efektivnější,
- 3) v úseku mezi ulicemi Škroupova – Fibichova (ZOO) je s ohledem na současný stav segmentu jako celku reálně uvažovat i o jednorázové aktuální obměně stromů. Uvedený zásah lze kombinovat s ad1) tohoto doporučení,
- 4) pro případnou obnovu se doporučuje použití taxonu *Tilia euchlora*, která se ukázala jako prostorově vyhovující a v čase a podmínkách spolehlivá,
- 5) navržený soubor biotechnických opatření by měl být realizován specializovanou a certifikovanou zahradnickou nebo arboristickou firmou.

za zpracovatele: doc.Ing. Pavel Šimek, Ph.D.

V Lednici 28. 07. 2013

Příloha č.1

Obr. 1 Segment aleje u průmyslové školy

Obr. 2 Stromy v úseku před budovou lázní

Obr. 3 Vegetační pás mezi Výstavištěm a ul. Vítěznou

Obr. 4 Pohled na alej od křižovatky s ul. Vítězná k ZOO

Obr. 5 Pohled od křiž. Škroupova ke křiž. Vítězná

Obr. 6 Segment od ZOO ke křiž. Škroupova

